

Units of the 210th Polish
Bomb Squadron, equipped
with Polish bombers
PZL-37 „Łoś” (MIIWŚ)

Załogi 210. Dywizjonu
Bombowego wyposażone
w polskie bombowce
PZL-37 „Łoś” (MIIWŚ)

Fighting and Suffering. The Polish experience of World War II

**Walka i Cierpienie.
Polskie doświadczenie
II wojny światowej**

Bogusław Kopka, Paweł Kosiński

Muzeum II Wojny Światowej
Gdańsk 2019

Ladies and Gentlemen,

The title of this publication, *Fighting and Suffering*, epitomizes Poland's war experience – true bravery but also the tragic fate of the Polish nation during WWII.

Poles were the first in Europe to engage in an uneven fight against two totalitarian systems – German and Soviet – whose aim was to enslave nations of the Old Continent and obliterate the free world. We stood up in a fierce battle and were initially left alone in the tragic days of September 1939; then we fought alongside our allies on almost all fronts of the greatest war in human history. Our compatriots also stood up in a heroic fight within the occupied country, showing the same relentless heroic attitude within the structures of the Polish Underground State, a unique organisation in the whole of the Nazi occupied Europe. Within its ranks, we resisted the invaders in armed combat, saving other communities regardless of nationality, religion or political views.

We fought in the name of values which, even today, when we face the challenges of the modern world, are increasingly meaningful – dignity and the right to self-determination. Unfortunately, this sacrifice of blood did not bring freedom in 1945, when Poland, like many other countries of Central and Eastern Europe, found itself under the Soviet influence. Many of those who in 1939 took up arms against brutality and terror were persecuted and murdered. Many years after the end of the Second World War, members of “Solidarity” stood up once again for freedom in Poland. That, however, is a completely different story.

In 2019, on top of the agenda of the Museum of the Second World War are key anniversaries of three symbolic events that define the origins of WWII: 23rd August 1939 – signing of a secret protocol as part of the Molotov–Ribbentrop Pact, which decided the partition of Poland and the division of spheres of influence between Adolf Hitler and Joseph Stalin in this part of Europe; 1st September 1939 – Germany's invasion of Poland and the actual commencement of hostilities of WWII; finally, on 17th September 1939 – the “blow to the back” inflicted by the Soviet Union during the invasion of the Republic of Poland, which actually meant the fourth partition of Poland.

The sheer dedication of the Polish nation and its unyielding attachment to ideals of freedom are at the heart of the celebrations of the 80th Anniversary of the Outbreak of WWII. I am therefore extremely pleased to present this book to the readers and I hope it will allow anyone to learn more about the Polish experience of WWII.

Karol Nawrocki, PhD

Director of the Museum of the Second World War in Gdańsk

Szanowni Państwo,

hasło tytułowe niniejszej publikacji: „Walka i Cierpienie” w pełni oddaje nie tylko heroizm, ale także tragiczne losy narodu polskiego w czasie II wojny światowej.

Jako pierwsi w Europie stanęliśmy do nierównej walki z dwoma systemami totalitarnymi – niemieckim i sowieckim – których celem było zniewolenie państw na Starym Kontynencie i zagłada wolnego świata. Stanęliśmy do nierównej kampanii, początkowo osamotnieni w tragicznych dla nas dniach września 1939 r., a potem walcząc u boku sojuszników niemalże na wszystkich frontach największej z wojen. Podjęliśmy również heroiczną walkę w okupowanym kraju, czego dowodem była aktywna i bohaterska postawa naszych rodaków w strukturach Polskiego Państwa Podziemnego – prawdziwego fenomenu na terenie całej zajętej przez Niemców Europy, gdzie czynem zbrojnym oraz ratowaniem innych społeczności, niezależnie od narodowości, religii czy poglądów politycznych, opieraliśmy się najeźdźcom.

Walczylismy w imię wartości, które także dzisiaj, w obliczu wyzwań współczesnego świata, nabierają coraz większego znaczenia – godności i prawa do samostanowienia. Niestety to poświęcenie nie przyniosło wolności w 1945 r., kiedy Polska – podobnie jak inne kraje Europy Środkowo-Wschodniej – znalazła się na długie lata w strefie wpływów Związku Sowieckiego. Wielu z tych, którzy w 1939 r. podjęli walkę ze złem, prześladowano i zamordowano. O wolność dla kraju upomniała się wiele lat po zakończeniu II wojny światowej „Solidarność”... Ale to już zupełnie inna historia.

Działalność Muzeum II Wojny Światowej w 2019 r. oscyluje wokół rocznic trzech symbolicznych wydarzeń, które przesądziły o wybuchu konfliktu: 23 sierpnia 1939 r. – podpisanie tajnego protokołu w ramach paktu Ribbentrop–Mołotow, decydującego o rozbiórce Polski i podziale wpływów między Adolfem Hitlerem a Józefem Stalinem w tej części Europy; 1 września 1939 r. – inwazji Niemiec na Polskę i faktycznego rozpoczęcia działań zbrojnych w ramach II wojny światowej; wreszcie 17 września 1939 r. – „cios w plecy” zadany przez Związek Sowiecki i inwazja na Rzeczpospolitą dopełniająca IV rozbiór Polski.

Poświęcenie polskiego narodu i jego przywiązanie do wolności są istotą obchodów 80. rocznicy wybuchu II wojny światowej. Chcąc pokazać światu polskie doświadczenie tego tragicznego konfliktu, Muzeum oddaje w ręce czytelników niniejszą publikację, do której lektury gorąco zachęcam.

Dr Karol Nawrocki

Dyrektor Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku

Poland First to Fight

Poland First to Fight

Poland was the first country to firmly confront the brutal expansion of the totalitarian powers that were utterly indifferent to the rights of smaller countries. The Republic of Poland's armed resistance to German aggression on September 1, 1939, was a turning point in world politics towards the Third Reich. Contrary to the hopes of Adolf Hitler, on the third day after the commencement of military operations the Germany's attack on Poland had turned into a world war.

On the day of September 3, the United Kingdom and France declared war on Germany, thereby fulfilling their commitments to the Polish state, although for eight months they waged a strange war (the Phoney War) after passively observing the struggle and military defeat of the Republic of Poland. Two weeks later – in accordance with the provisions of the Hitler–Stalin Pact (August 23, 1939) – the Soviet Union attacked Poland.

Polska jako pierwsza zdecydowanie przeciwstawiła się brutalnej ekspansji mocarstw totalitarnych zupełnie nie liczących się z prawami mniejszych państw. Zbrojne stawienie oporu agresji niemieckiej przez Rzeczpospolitą 1 września 1939 r. było punktem zwrotnym polityki światowej wobec III Rzeszy. Wbrew nadziejom Adolfa Hitlera trzeciego dnia po rozpoczęciu działań militarnych atak Niemiec na Polskę stał się światowym konfliktem.

W dniu 3 września Wielka Brytania i Francja wypowiedziały III Rzeszy wojnę. Wypełniły tym samym swe zobowiązania sojusznicze wobec państwa polskiego. Przez ponad pół roku jednak prowadziły one dziwną wojnę (*drôle de guerre/phoney war*), biernie przypatrując się walce i militarnej klęsce Rzeczypospolitej. Dwa tygodnie później – zgodnie z ustaleniami paktu Hitler–Stalin (23 sierpnia 1939 r.) – Polskę napadł Związek Sowiecki.

The six-year war gradually encompassed successive continents and eventually most countries became an arena of conflict. The fortunes of the Allied and Axis forces changed many times. The most difficult period for the anti-Hitler coalition was between the summers of 1940 and 1941. The most spectacular shifts of the front were conducted by the USSR, which entered the Allied camp as a result of Germany's attack. The Japanese attack on the United States of America sealed the defeat of the Axis Powers. From the first to the last day of war, Poland fought in accordance with the old motto of nineteenth-century insurgents: "for our freedom and yours" (za wolność naszą i waszą).

Trwająca sześć lat wojna stopniowo obejmowała kolejne kontynenty i w końcu większość państw świata stała się areną konfliktu. W tym czasie wielokrotnie zmieniały się proporcje sił państw alianckich i Osi. Koalicja antyhitlerowska najtrudniejszy okres przeżywała od połowy 1940 r. do połowy 1941 r. Najbardziej spektakularnej zmiany frontu dokonał ZSRS, wchodząc do obozu alianckiego w wyniku ataku Niemiec. Japońska napaść na Stany Zjednoczone Ameryki przypieczętowała natomiast klęskę państw Osi. Polska od pierwszego do ostatniego dnia wojny walczyła zgodnie ze starą dewizą dziewiętnastowiecznych powstańców: „za wolność naszą i waszą”.

Glory to the Heroes

Chwała bohaterom

During the September Campaign in 1939, the Polish Army fought alone against the aggressors from the west, south and east. In the face of the overwhelming advantage of the Wehrmacht and the Red Army, a defeat in the first stage of the conflict was inevitable. The last large Polish units surrendered in the Lublin region at the beginning of October 1939. However, it is not an empty slogan to say that the Polish Army never laid down their arms. The officers and sailors of three Polish destroyers (ORP Błyskawica, ORP Grom and ORP Burza), two submarines (ORP Orzeł and ORP Wilk) and military transporters and mobilized civilian ships, fought ceaselessly. Later they were joined by refugees from Poland – Polish soldiers temporarily interned in Romania and Hungary – who were sent to France and Syria (a French mandate).

Podczas wojny obronnej w 1939 r. Wojsko Polskie (WP) walczyło w osamotnieniu przeciw agresorom z zachodu, południa i wschodu. Wobec przytłaczającej przewagi Wehrmachtu i Armii Czerwonej przegrana w pierwszym etapie konfliktu była nieunikniona. Ostatnie polskie wielkie jednostki kapitulowały na Lubelszczyźnie na początku października 1939 r. Nie jest jednak pustym sloganem stwierdzenie, że WP nigdy nie złożyło broni. Nieprzerwanie walczyli oficerowie i marynarze z trzech polskich niszczycieli (ORP Błyskawica, ORP Grom i ORP Burza), dwóch okrętów podwodnych (ORP Orzeł i ORP Wilk) oraz transportowców wojskowych i zmobilizowanych statków cywilnych. Potem dołączyli do nich uciekinierzy z Polski – żołnierze WP tymczasowo internowani w Rumunii i na Węgrzech – którzy trafili do Francji lub Syrii (francuskie terytorium mandatowe).

Fighting and Suffering. The Polish experience of World War II Walka i Cierpienie. Polskie doświadczenie II wojny światowej

TEXT | TEKST:

Bogusław Kopka, PhD (dr hab.), Paweł Kosiński, PhD (dr hab.)

Text was originally published in the "The Warsaw Institute Review" quarterly, 2014

Tekst był pierwotnie opublikowany w kwartalniku „The Warsaw Institute Review”, 2014

PHOTOGRAPHS AND IMAGES SELECTION | WYBÓR ZDJĘĆ I ILUSTRACJI:

Maciej Badowicz, Grzegorz Berendt, PhD (dr hab.), Marek Szymaniak, PhD (dr)

EDITOR-IN-CHIEF | REDAKTOR PROWADZĄCY:

Maciej Badowicz

PROOFREADING OF POLISH TEXT | REDAKCJA I KOREKTA TEKSTU POLSKIEGO:

Natalia Maliszewska

ENGLISH TRANSLATION | TŁUMACZENIE NA JĘZYK ANGIELSKI:

Nicholas Siekierski, Andrew Tuson

PROOFREADING OF ENGLISH TEXT | KOREKTA TŁUMACZENIA ANGIELSKIEGO:

JUNIQUE Justin Nnorom, Karol Szejko

BINDING | SKŁAD I ŁAMANIE:

tatastudio

FRONT COVER | NA PIERWSZEJ STRONIE OKŁADKI:

Baricade on intersection of Świętokrzyska and Mazowiecka Streets during Warsaw Uprising (view from Napoleon Square). August 1944 (MIIWŚ)
Barykada na skrzyżowaniu ulic Świętokrzyskiej i Mazowieckiej widziana od strony placu Napoleona podczas Powstania Warszawskiego.
Sierpień 1944 r. (MIIWŚ)

BACK COVER | NA CZWARTEJ STRONIE OKŁADKI:

A ten-year-old Polish girl named Kazimiera Mika, mourns the death of her older sister, who was killed in a field in Warsaw during a German air raid. September 14, 1939 (from Julien Bryan archive, United States Holocaust National Museum in Washington)

Dziesięcioletnia Kazimiera Mika opłakuje śmierć swojej siostry, która została zabita na polu pod Warszawą w czasie niemieckiego ataku bombowego. 14 września 1939 r. (z archiwum Juliana Bryana, United States Holocaust National Museum w Waszyngtonie)

COPYRIGHT © BY MUZEUM II WOJNY ŚWIATOWEJ W GDAŃSKU

Second edition of the title *Poland First to Fight*, 2018, changed and corrected

Wydanie II tytułu *Poland First to Fight*, 2018, uzupełnione i poprawione

ISBN 978-83-65957-13-9

PUBLISHED BY | WYDAWCA:

Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku
pl. W. Bartoszewskiego 1, 80-862 Gdańsk
tel. +48 58 766 83 62, tel. +48 58 766 83 63
e-mail: wydawnictwo@muzeum1939.pl
www.muzeum1939.pl

PRINTED BY | DRUK I OPRAWA:

Petit Skład–Druk–Oprawa Wojciech Guz i Wspólnicy Spółka Komandytowa | Lublin